

הלכות תפלה - כא

ברכת כהנים שאומר הש"ץ

שוע"ר סי' קכא

ג יחיד אין לו לומר ברכת כהנים, שהוא אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו כו', כי בצבור נתקנה כנגד נשיאות כפים שאינה אלא בעשרה. ולפיכך אף הש"ץ אין אומר במנחה אלא בתענית צבור, משום חשש שכרות.

שוע"ר סי' קכז

ב ואם אין שם כהנים, צריך הש"ץ לומר ברכת כהנים שהיא או"א ברכנו כו' ... ואפילו כשהכהנים נושאים כפיהם אומר אותה השליח צבור במדינות אלו, כמו שיתבאר שם. ובזמן שאינו ראוי לנשיאות כפים אין אומרים אותה, כמו שנתבאר בסי' קכ"א. ואין הצבור נוהגים לענות אמן אחר ברכת כהנים שאומר הש"ץ, לפי שאין צריך לענות אמן אלא כששומעין מפי כהן המברך. אלא נוהגין לומר כן יהי רצון במקום אמן.

שוע"ר סי' קכח

א מצות עשה מן התורה שיברכו הכהנים את ישראל בכל יום בנשיאת כפים שנאמר כה תברכו וגו' ... ומשנשאו כפיהם וברכו פעם אחת ביום יצאו ידי חובתן מן התורה, וחכמים תקנו שישאו כפיהם בכל תפלה ... ואין נשיאת כפים בפחות מעשרה ... שקבעוהו חכמים בתפלה.

ב זר שנשא את כפיו, אפילו עם הכהנים, עובר בעשה, שנאמר דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו.

ג והוא שיהיה בבית הכנסת כשקרא הש"ץ כהנים, או אם אחד משאר העם אמר לו לעלות, או ליטול ידיו, שנאמר אמור להם, ומתרגמינן כד תימר להון. ואם לאו, אינו מחוייב כלל לישא כפיו, אלא אם רוצה.

נא הואיל והוקשה ברכה לעבודה במקצת, אסרו חכמים לשיכור לישא כפיו, כמו שאסרה תורה לשיכור לעבוד עבודה במקדש.

נז נהגו בכל מדינות אלו שאין נשיאת כפים אלא ביום טוב, משום שאז שרויים בשמחת יום טוב ... יישר כחם של בני ארץ ישראל וסביבותיהם שנושאים כפיהם בכל יום כתיקון חכמים.

שוע"ר סי' קכט

א אין נשיאת כפים אלא בשחרית ומוסף ונעילה, ביום שיש בו נעילה, כגון ביום הכיפורים, אבל לא במנחה, מפני שהשכרות מצוייה באותה שעה ושמא יהיה הכהן שכור. וגזרו במנחה של יום הכפורים, ושאר תענית צבור שיש בהן נעילה כמ"ש בסי' תקע"ט, אע"פ שאין בהם חשש שכרות, גזירה משום מנחה של שאר ימים, לפי שביום שיש בו נעילה מתפללים מנחה בעוד היום גדול, כדי להתחיל נעילה קודם שקיעת החמה, ומתחלפת היא במנחה של שאר ימים, שהיו נוהגים להתפלל בעוד היום גדול, מפני אותם שרוצים לאכול אחר כך, שאסור לאכול קודם תפלת המנחה, כמ"ש סי' רל"ב. אבל בתענית שאין בהם נעילה, הואיל ותפלת המנחה הוא סמוך לשקיעת החמה, היא דומה לתפלת נעילה, ואינה מתחלפת במנחה של שאר הימים, לפיכך יש בה נשיאת כפים.

ב כהן שעבר ועלה לדוכן ביום הכפורים במנחה, כיון שהדבר ידוע שאין שם שכרות, הרי זה נושא כפיו, ואין מורידין אותו, מפני החשד שלא יאמרו פסול הוא ולכך הורידוהו. ולכן נוהגים במדינות אלו לומר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו כו' ביום הכפורים במנחה, אע"פ שאין אומרים אלא בזמן הראוי לנשיאת כפים, מכל מקום הואיל ואם עלה לא ירד ונושא כפיו, נקרא קצת ראוי לנשיאת כפים.

שוע"ר סי' תרכג

ח נושאים כפים בנעילה, ולפי שנשיאת כפים הוקשה לעבודה, כמ"ש בסי' קכ"ח, ועבודה אינה אלא ביום. לפיכך צריך הש"ץ למהר בתפלת נעילה ולדלג הסליחות אם אין שהות ביום בענין שתהא נשיאת כפים ביום קודם צאת הכוכבים. אבל במדינות אלו אין נוהגין כן אלא אין הכהנים עולין לדוכן כלל בנעילה לפי שמאריכין בסליחות ופזמונים עד הלילה ואין נשיאת כפים בלילה, אבל מכל מקום אומר הש"ץ אלקינו ואלקי אבותינו ברכנו כו' אף על פי שהוא לילה, שבזה אין קפידא כל כך כיון שתפלה זו ראויה לנשיאת כפים, שהרי התחלת זמנה היא מבעוד יום.

אגרות קודש חכ"ב אגרת ח'תרלז

האם גם על ישראל יש עשה בזה. מצוין להשקו"ט בזה בכ"מ – בספר יסודי ישורון להרב פעלדער שי' חלק ב' בתחלתו, ובהם גם מהראשונים – הרשב"א לסוכה ל"א ב'.

ספר המנהגים – חב"ד ע' 13

ע' 13 אחרי כל ברכה מברכת כהנים – עונין אמן.

ע' 59 נעילה ... אין נשיאות כפים אפילו עוד היום גדול.